

REDAKCJA

Plac Katedralny № 4.
Adres Telegraficzny: WILNO.—KURJER.
Skrzynka pocztowa № 96. — Telefon № 129
Redaktor przyjmuje od 1 do 2 po południu.

WARUNKI PRENUMERATY

	WILNO	PRZESYŁKA POCZTOWA	ZAGRANICĄ
Rocznice	8	10	14
Półrocz	4	5	7
Kwartal.	2	2,50	4
Miesięc	— 70	— 84	— 1,50

Za dostarczenie do domu 10 kop. miesięcznie.
Listów niefrankowanych lub niedostarczonych opłaconych „Kurier” nie przyjmuje.
Rękopisów — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

KURJER LITEWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

Wydawnictwa rok piąty.

ADMINISTRACJA

Plac Katedralny № 4
Otwarta od 10 — 4 po połud.
W niedziele od 9—10^{1/2} rano.
Skrzynka pocztowa № 96 — Telefon № 129

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za jeden wiersz garmontowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub.
Ogłoszenia na 1-ej stronie za jeden wiersz garmontowy lub jego miejsce 50 kop.
Nakłady za jeden wiersz garmontu lub jego miejsce 30 kop.
Nakłady za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem 50 kop, po tekście 30 kop.
Ogłoszenia zwozyne za jeden wiersz petitu lub jego miejsce 15 kop.
Ogłoszenia za jeden wiersz petitu 3 kop., najniższe 30 kop.

Za dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rub. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim.

Ogłoszenia przyjmują się tylko do godz. 12 w południe.

REDAKTOR WJCIECH BARANOWSKI.

KIEROWNICZKA LITERACKA ELIZA ORZESZKOWA.

SEKRETARZ LUDWIK ABRAMOWICZ.

Numer pojedynczy

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy

Przypominamy, że czas odnowić prenumeratę na kwartał IV 1909 roku.

KONIAK SZUSTOWA

STUDNIE
ARTYSTYCZNE
KEMPICKI
Sędziowie
Płoc gub.

Prosimy uprzejmie szanownych naszych prenumeratorów, aby, jeśli nie otrzymają numeru, za każdym razem reklamowali do administracji pisma. Tylko bezwzględne reklamacje będą uwzględniane.

Administracja

„KURJER LITEWSKI”

Teatr Polski. W środę 30 września 1909 r.

W TEATRZE MIEJSKIM.

„Możnowładcy i sierota”

dramat hist. z XVII w. W. Syrokomił.

Jutro przedstawienia nie będzie.

Cyrk A. Devigné.

Dzisiaj 30-go września wielkie sportowe przedstawienie, składające się z 3 części, z udziałem całego personelu cyrku. 1) rewanż Luricha z Pieres le Colosseum, 2) Cyklop-Bienkowski z Muzeum, 3) Syrgul z Kachutą, 4) Fedorow z Lohmagerem, 5) Serensen z Weiland-Szulcem. Początek o godz. 8^{1/2} wieczorem.

Bala koncertowa.

Ogród Botaniczny.

Dyrekcja I. A. Szumana. Telefon 364.

„Concert Intime et Souper Amusant” Udział całej trupy. Szczęśliwy w afiszach. Początek o godzinie 11 w. 2a Reżyser L. Gurewicz.

ANGIELSKI. Profesor kambridgejskiego uniwersytetu **Mr. Turner** da pierwszą publiczną lekcję nauczania angielskiego języka według systemu „Berlitz”. Lekcja odbędzie się w niedzielę, 4-go października, w lokalu klubu Werkowskiego. Ulica Dworcowa № 11. Początek o 7-ej wieczorem.

Za duszę

ś. p. Józefy Burhardtówny

we czwartek 1 (14) października o godz. 10 rano odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele po-Dominikańskim św. Ducha, na które Matka i Rodzeństwo zapraszają krewnych i znajomych.

Signum temporis.

Do oświecenia obecnej fazy „stojaków polsko-rosyjskich”, jak lubią się wyrażać nasi politycy, a właściwie do scharakteryzowania nowego paroksyzmu antypolskiego szalejącego ogarnia stopniowo Rosję w jej ciemnych okolicach, przetrwał dzień prawie fakty dorzucenia imienia i słowa. Zaczęła się jak przesyła rosyjska pięść i grozi... rozprawy się niby za dawnych czasów, przetrwały pląsawy wymowy przetrwał bohaterów duchowego „sykku”. Wzajemnych dumnie miano publicznych, zasilających reakcyjną prasę, obrońców „prawdziwej” rosyjskości.

Ranowice ci—to pierwsi harcownicy przed każdą walką, której celem jest zwycięstwo i zarobek. Walka taka stanowi ich żywioł. Wprawiali się do stopniowo, terminując za młotem, do kancelaryj kresowych i na politycznych subwencjonowanych „kuchach”, wprawiali się też czasem do wywodów w bogato haftowany mundur urzędniczy lub frak profesorski, a czasem i w mundur „szlachecki”.

Wieloletni w rozmaitych warunkach i sferach — najczęściej od „kuch” tam, gdzie w powietrzu unosi się już samie przez się miazma i kłamstwa i zepsucia. Temi zaś, którzy w wyjątkowej atmosferze „kre-

Odpowiednio wyszkolone w „obrobie interesów państwowych” typy „kuch” do rodzaju kończą czasem bardzo „złoty”. Od przykładów zwolniczy „proszę”. Zwykłym awansem dla „fotel” w redakcji „Nowoje Wremia” — fotel nie tyle senatorski, ile „magający” kwalifikacji zawsze samych: by zasiąść na nim i wyżyć resztek wstydu.

Warunkowo temu świetnie od

snych... Polak, który jest człowiekiem, zerwać powinien z przesądami — przedewszystkiem ożenić się z rosjanką... Tak chciałby p. Moskiewicz. Takim tylko polakowi, a właściwie jego dopiero potomkom, przysługiwałoby równe obywatelskie prawa i uwierzyć w ich prawomówność polityczną. Miałby też on zdaje się wielką ochotę stworzyć sztuczną hodowlę takich „byłych polaków”, którzy jedynie doczekali się nad losami ich polskości.

Wszyscy inni—to poziome i niskie umysły, dla których rosyjska „dusza na raspiasku” sympatii nie może powziąć nigdy... Tu ludzie o wszelkich ludzkich ideałach dziś myślą „żywy człowiek łączy się z człowiekiem”, patetycznie woła idolog z „N. Wr.” a ci pigmejczy polacy wciąż żalą się nad losami swej Polski. Za to jedno w interesie ludzkości zapewne wypieć by ich należało... Tak mniamać się wydaje nowy suworowski pacholek.

Jego zdanie to niby zdanie całej Rosji... Ta Rosja dobra i szlachetna gotowa przysiąc na swoją pierś, nie mówiąc, orman, tatarów, tylko polaków znieść nie może. I czemuż?... Oto „od wieku nie widziano w jakimkolwiek Rosji zakałku, aby polak traktował rosjanina zupełnie po ludzku, nie pomagając o polityce, różnicach wiary, języka, plemienia i państwa”. „Polak nie może, nie jest w stanie traktować rosjanina albo niemca inaczej jak obco, wrogo i fałszywie”.

Na takich to logicznych premisach zbudowane są niezwykłe też wartości wnioski... Polacy niech dowiedzą się wreszcie, że dla rosjan są *zamoł ludźmi*. Ciasno głowy i jeszcze ciśniejsze serca. Polski geniusz narodowy? Albo on jest?... Wszak nie zdobył się nawet na epos w rodzaju „Eddy” albo „Kolewaj”... Jak widzieli i dziedzina poezji dla subtelnego umysłu p. Moskiewicza nie jest obca.

Wogóle lubi on literaturę... To niewątpliwie nasuwa mu ogromnie prosty sposób stworzenia, mimo wszystko, polsko-rosyjskiej zgody: Niech przez kilka pokoleń co najdłużej pisarze polscy za jedyny cel życia obiorą godzenie społeczeństwa swego z Rosją i rozwijanie w duszach polskich do wszystkiego co rosyjskie — miłości: więc miłości do popa, przystaw, urzędników, urzędników na kresach, jednym słowem tych rosjan, co między polakami „działają... a wtedy... wtedy gdy pojawią się takie polskie powieści, wiersze i traktaty, gdy zbierze ich się biblioteka cała... naród rosyjski zastanowi się, zali nie zmienić swych na polską intręgę poglądów. Tak obiecuje p. Moskiewicz, i słyszymy zda się skrzyp pier Sienkiewiczów, Reymontów i Żeromskich, śpieszących na jego posłusznego wezwania. Pan Moskiewicz wszak sam przez się powinien ich zachęcić do idealizowania rosjan, chociażby jako ludzi o niesłychanej wprost... szczerości...

Istotnie tak bezwzględnie przyznają się do swych intencji nie wszyscy. P. Moskiewicz nie zostawia nam ani rąbka nadziei: — Dajcie się zrusyfikować z ciała i z ducha, wyprzycie się raz marzeń wszelkich do odrębności narodowej... a wówczas uzyskacie ją może, wtedy dajmy, co uznamy za stosowne — obiecuje nam ów dobroczyńca... Ale na to musicie wrzód — dodaje — „całą energię duszy ofiarować nowej i wiecznej swej ojczyźnie — Rosji, jej oddając swą wierność, miłość, służbę, pracę, siły moralne i fizyczne”. I dzisiaj już polacy, jeśli ośkołkowi przagną otrzymać, winni zmienić — zdaniem p. Moskiewicza — całą swą taktykę: przestać więc traktować z rosjanami niby stroną ze stroną, nauczyć się za swoje duchowe sympatyzować z cerkwią rosyjską, nie unikać małżeństw mieszanych, i rusyfikowania się przechodzącego z nich na świat potom-

stwa, powinni być mili i uprzejmi dla rosyjskiego nauczyciela w Polsce i rosyjskiego profesora... A gdy to wszystko z całą skrupulatnością w ciągu jakiegoś wieku wykonają... wtedy (to już dodajemy od siebie) nie będzie ich na świecie wcale... Ale o to wszak chodzi przedewszystkiem wielkiemu projektodawcy... Skóra na nim barania, dusza lisia, a rozum... Ej nie mówmy lepiej o rozumie, bo to podobno ktoś bardzo „wybitny”...

Nawet „Rossija” z nabożeństwem powtarza jego słowa, będące niby to odpowiedzią Piłtowski na „list do kierowników polityki rosyjskiej”. Dziś sięja mądrość stanu kierowników owych niełatwo odbiega, niestety, od horyzontów świeżo narodzonego wielkiego publicysty, dlatego to głos jego właśnie *signum temporis* dla nas stanowi... Ale my i to przetrwamy. Polemizował już z nami Paszkiewicz w Królestwie i Murawjow na Litwie... W. B.

W SPRAWIE SOLIDARNOŚCI.

„Dziennik Kijowski” w sprawozdaniu z przebiegu wyborów na Wołyń podaje ciekawy szczegół, a mianowicie, że zgromadzenie wyborców, na zebraniu przedwyborczym dało swemu kandydatowi hr. J. Olizarowi pewną dyrektywę w sprawie solidarności i wypowiedziało się, że zasadniczo jest za solidarnością posłów z Litwy i Rusi, pozostawiało mu jednakowoż z całą ulnością prawo decyzji, o ile utrzymanie tej solidarności okaże się możliwym.

Wydatki nieprzewidziane.

Referent dumskiej komisji budżetowej, Erhardt, wystąpił z obszernym sprawozdaniem „o porządku wydatkowania z funduszu, przeznaczonego na wydatki nadzwyczajne”, w ciągu dziesięciolecia 1898—1907 lat.

Fundusz, według wyjaśnień ministra finansów, bywa przeznaczony „na pokrycie takich wydatków, które nie mogły być przewidziane przy układaniu budżetu i nie znoszą prologaty do czasu zatwierdzenia budżetu roku przyszłego”.

Do r. 1892 fundusz ten wynosił rocznie 4 mil. rubli; potem jednak, stopniowo wzrastając, doszedł w 1895 r. do 12 mil., i od r. 1905 został określony w sumie 10 mil. rocznie. Tak jest podawany odłat w budżetach corocznych. Oprócz tego funduszu, istnieje jeszcze i inne t. zw. kredyty zapasowe w budżecie rosyjskim, tudzież kredyt ogólny w preliminarzu kasy państwa „na obowiązkowe według prawa, a przez preliminarze nie wskazane wydatki”.

Kredyty zapasowe ministerjów wynosiły w r. 1906 sumę 9,600 tys. rubli, zaś w r. 1908 kredyty te, oprócz funduszu na wydatki nadzwyczajne, wynosiły sumę 11 milionów.

Słuszna zrobił uwagę referent komisji budżetowej, że jeśli się przyjrzymy sposobowi wydatkowania tego funduszu przez ministerja, to zobaczymy, że fundusz ten był używany przez rząd za kapitał zapasowy, oddany do jego rozporządzenia, na zaspokojenie potrzeb nadzwyczajnych, wszystkich wydatków, nieprzewidzianych przez budżet.

Jednak bardzo często sumy z tego funduszu są zużywane na wydatki bieżące i na wydatki bezwarunkowo możliwe do przewidzenia. Tak, na przykład, na budowę i utrzymanie lodolomu „Jermak”, od r. 1897 do r. 1901, wydatkowano 2,637 tys. rubli, a od r. 1902 utrzymanie „Jermaka” zostało już objęte budżetem.

Z funduszu tego są również wydatkowane bardzo wysokie sumy na cele sekretne, nie bacząc na to, że wydatki sekretne są uwzględniane i

przez preliminarze i że na nie otrzymują środki wszystkie ministerja, nie wyłączając nawet ministerjum oświaty. Ogółem, w ciągu 10 lat na potrzeby sekretne wydatkowano z tego funduszu 16,400 tys. rub.

Referent usiłował wszystkie wydatki z tego funduszu ułożyć w 5 grup, lecz sam jednocześnie przyznał, że to ugrupowanie jest dość dowolne i nie ma pod sobą gruntu stałego — tak bowiem są różnorodne te wydatki i nieprzewidziane.

Z funduszu czerpią wszystkie ministerja. Tak ministerjum Dworu w ciągu 10 lat wzięło 4 miliony, na wyprawy dla W. W. Ks. Ks. wydatkowano 2 mil. rub., na wypłatę pensji i wsparć użyto 1,100 tys. rub. na pożyczki — 6 mil. rub. i t. d.

Wydatki na wsparcia tudzież wynagrodzenia za prawo propinacji nie mogą być przecież uznawane ani za nadzwyczajne, ani też za nieprzewidziane.

Z funduszu tego czerpie się niekiedy środki na spłatę długów państwowych, co również nie sposób uważać za wydatek nieprzewidziany. Tak, na przykład, wypłacono 335 tys. rub. za umorzenie zobowiązań w sprawie zakupu koni dla stadnin państwowych; 112 tys. rub. za obstarunki kolei żelaznych na fabrykach ks. Biełosielskiego-Biełozierskiego (1907 r.). Wreszcie nie tylko z tego źródła są pokrywane wydatki na utrzymanie całych wydziałów w poszczególnych ministerjach, lecz są także wyznaczane nagrody i wsparcia za przeznaczeniem lakowych dla różnych osób.

W r. 1907 wypłacono tytułem wsparcia artysty Borysowowi 10 tys. rub. na urządzenie wystawy jego obrazów w Ameryce; na koszt kuracji i pogrzebania członków Rady Państwa wydatkowano z tego funduszu 251,000 rub., zaś 160,000 na nagrody w Kancelarii państwowej. Tak, na przykład z osób poszczególnych należy wymienić: w r. 1903 gen. Sacharow przy okazji mianowania ministrem wojny — 10 tys. rub., adm. Awełan w 1903 r. 10 tys. rub., a w 1905 r. — 23 tys. rub., adm. Biryłow — 10 tys. rub., adm. Skrydłow w 1906 r. — 5 tys. rub. r. J. Muchanow — 15 tys. rub. Na ogół w ciągu 10 lat wypłacono różnym osobom 2,600 tys. rub. Zarządowi wyspy Krety dano 377 tys. rub., ks. mongolskiemu Udajowi — 200 tys. rub., Jachtklubowi Nowickiemu — 65 tys. rubli.

Ten sam fundusz dostarcza także środki na znaczne pożyczki i subsydia na rzecz budowania cerkwi. Tak, w r. 1908 na budowę cerkwi przy Kwantunskim Tow. Siostr Miłosierdzia asygnowano 360 tys. rubli; na budowę cerkwi Zmartwychwstania w Petersburgu — 100 tys. rubli; różnym monasterom — 279 tys. rubli; na wydatki, połączone z otwarciem relikwii Serafima Saratowskiego, wzięto 232 tys. rubli.

Z tego źródła pokrywano wydatki na różne ekspedycje i na urządzenie najróżnorodniejszych zjazdów, przyczem ekspedycje były niekiedy — zdaniem referenta — organizowane dla nader fantastycznych celów. Oto przykłady: w latach 1901—1902 na ekspedycję do Abisynji wydatkowano 64 tys. rubli, zaś w r. 1904, dla zbadania ziem złotodajnych w Abisynji, została wysłana ekspedycja kosztująca także 64 tys. rubli. Dawano pieniądze nie tylko na ekspedycje, lecz i na podróże osób pojedynczych. Tak, w r. 1900 artysta malarz Borysow dodatkowo otrzymał na koszt wycieczki na Północ — 29 tys. rub. Inż. Demczynski otrzymał na koszt swych badań w dziedzinie przepowiadni meteorologicznych i na wydanie swych „prac” 67 tys. rub., gen. Bohdanowicz dostał na dalszy rozwój swej działalności wydawniczej w r. 1905—20 tys. rub.; ułożenie opisu przyjazdu prezydenta Republiki francuskiej do Rosji pociągnęło za sobą wydatek 14,500 rubli.

Lecz to jeszcze nie wszystko;

jest dalej jeszcze cały szereg asygnowań i wydatków. Na koszt państwa dla Cesarza Aleksandra III w Petersburgu z funduszu na wydatki nieprzewidziane zacięgnięto do r. 1907—1,060 tys. rubli; na rachunek tego funduszu nabyto dobra Annienkowa i t. d.

Referent podkreślił raz jeszcze, jak dalece trudno zbadać, na co właściwie są użytkowane środki tego funduszu: są to wydatki dowolne, przynajmniej. Oto jeszcze jeden przykład. W r. 1903 wydano z tego źródła 12 tys. rubli na urządzenie zegarów w pałacu Zimowym i w ministerjum finansów; w r. 1905 na ten sam cel wydano jeszcze 2,380 rub. i w r. 1906 — znowu 600 rub.

Na podstawie wszystkich wyżej przytoczonych, referent komisji budżetowej przyszedł do wniosku, że niezbędnym jest nakreślenie jakichkolwiek gwarancji przeciw użytkowaniu z tego funduszu na cele nie nadzwyczajne. Jak bowiem stwierdziła praktyka, dotąd znaczna część funduszu była zużywana na potrzeby, które mogły być przewidziane i dla tego powinny być objęte budżetem, lub też na cele zgola zbyteczne.

Wobec tego zmniejszenie tego funduszu jest wprost wskazane i skutkiem tego p. 2 art. 6, pozbawiający Dumę Państwową prawa dyskusji o tym funduszu należałoby zdaniem referenta odpowiednio zmienić.

Jest to jeden i dość ważny przyczynek do rozszerzenia praw budżetowych Dumy Państwowej.

W FINLANDJI.

Korespondent gazety „Nowoje Wremia” donosi z Helsingforsu, co następuje:

„Oddawna już budowniczości państwowości fińskiej dążyły do stwierdzenia, jakoby spór Rosji z Finlandją był sprawą międzynarodową. W tym celu już podjęto agitację w Europie. Krąży pogłoski, że wśród posłów Sejmu fińskiego ponownie obiega myśl zwrotienia się w imieniu Sejmu do mocarstw zagranicznych, ażeby oddać pod ich sąd sprawę stosunku Finlandji do Rosji, już zresztą zdecydowaną przez zasadnicze prawa państwa rosyjskiego imperjum.

„Dobre atoli rozumiejąc, że takie wystąpienie byłoby aktem doniesłości rewolucyjnej ze strony Sejmu fińskiego, i że odpowiedzią na nie ze strony rządu rosyjskiego byłby stan wojenny i zniesienie Sejmu, ogólniejszej polityce proponują, ażeby krok powyższy uczynić w imieniu poszczególnych posłów sejmowych”.

Tak pisze „Nowoje Wremia”. Ton jest tu aż nadto wyraźny, a intencje pisma tego w stosunku do niepełniących i niewolących — są zbyt dobrze wszystkim znane.

Cytujemy wszakże słowo powyższe na dowód — jeden więcej — jak dalece ogólny nastrój w Finlandji jest ciężki i pełen przygnębienia.

Interdykt papieski.

Zdarzył się fakt niesłychanie rzadki w naszych czasach — Stolica Apostolska rzuciła interdykt na całe miasto — Adrę w prowincji Wenecji we Włoszech. Na piętnaście dni Adrę odcięta została od świata chrześcijańskiego przez dekret św. kongregacji konsystorza. Stara katedra, zmurszała od wieków i poważna i inne przybytki Pańskie, stoją zamknięte. Dzwony na piętnaście dni zamilkły. Św. Komunia może być udzielana jedynie umierającym,

dzania w tych wypadkach, gdy dokonano ich przy dostatecznym dopływie świeżego powietrza, były nie raz powodem wyzdrowienia, a nawet zmniejszenia energii zarazy. Być może, że w tych warunkach, w jakich żyli starożytni, przy ciasności mieszkań i ulic, dezynfekcja taka była jedynie możliwą formą walki z pierwotnymi chorobotwórcami.

ROZMAITOŚCI.

Statystyka "obiet studiujących w Prusach". W jednym z pism niemieckich znajdujemy notatkę, iż z powodu ograniczenia wojennych służebek na uniwersytetach niemieckich, nastąpiło też pewne ograniczenie w studiach kobiecych. Wobec tego statystyka za ostatnie dwa lata przedstawia się,

jak następuje: W zime r. 1908/9 studjowało na uniwersytetach pruskich 1,680 kobiet, w poprzednim roku 1,773. Co zaś do poszczególnych fakultetów, statystyka tak się przedstawia: na wydziale teologicznym studjowało w 1908/9 r. 22, w r. z. — 33; na prawnym 17 (15); na medycznym 158 (155); na filozoficznym 1,453 (1,570). Wśród studentek roku poprzedniego przeważają wolne słuchaczki.

● Sensacyjny wynalazek. W Dortmund jeden z inżynierów dokonał sensacyjnego wynalazku. Skonstruował on karabin, z którego można strzelać na daleką odległość przy wielkiej celności strzału. Przy karabinie umieszczony jest przyrząd w rodzaju lunety, który zarazem rzuca w danym kierunku światło. Zaproszeni obserwatorzy stwierdzili wielką doniosłość tego wynalazku dla celów wojennych.

Ceny zboża.

(Telegramy specjalne Pet. Ag. Tel.)	
Lhawa, mocny.	
Zyto rosyjskie	97-97½
Owies biały zwyczajny	72½-74
Owies czarny	73-73½
Siemię lniane 87½ proc.	—
Ryga.	
Pszonica rosyjska, 130 f.	1.22
Zyto 120 f.	95
Owies zwyczajny	71-72
Siemię lniane, suszone	1.65-1.66
Makuchy lniane	1.07-1.08
Berlin, (w markach za 1,000 kilo)	
Pszonica, mocny	217½
termin bliższy	219½
dalszy	177
Zyto, spokojny	172½
termin bliższy	177
dalszy	177
Owies spokojny	—

termin bliższy	155½
dalszy	160½
Jęczmień ros. donajski	128-133

GIEŁDA.

Telegramy Handlowe Pet. Agencji
Telegraficznej.

Petersburg, dn. 29 września 1909 r.

Nastroj Giełdy	
z wartościami dywidendowymi	(mocny, papierami lokacyjnymi)
premijowymi	(spokojny)
London 3 mies.	czeki 94.20
Berlin 3 mies.	czeki 46.10
Paryż 3 mies.	czeki 37.45
4% Renta państwowa	87½
5% Pożyczka wewn. 1905 r. 1 em.	100½

4½%	zewnątrzna 1905 r.	98½
5%	wewnętrzna 1906 r.	100½
5% Oblig. skarbu Państwa		—
5% Premijowa I em. 1884 r.		450.
5%	II 1886 r.	335.
5%	III (szlachecka)	302.
4½% obl. Petersb. mlejsk. Tow. Kr.		86½
4½% list. zast. Wileńsk. B.-ku Z.		85½
4½%	Moskiewsk.	85½
4½%	Charkow.	85.
Akceje Banku Ziemsk. Wileńskiego		—

a) średnia temperatura	8.1
b) maximum	10.9
c) minimum	0.4
Chmurność wzdł. 10 st. syst.	10
Wilgotność powietrza:	
a) absolutna	11.2
b) stosunkowa	84%
c) wzdł. hygrom.	78%
Kierunek i siła wiatru w m/sec:	
a) o 7-ej z rana	NNB 1.4
b) o 1-ej w poł.	ENE 1.9
c) wczoraj o 9-ej wiecz.	0
Łódź opadów w mm.	0

Uwaga. Jutro przewidywany jest dzień pochmurny.

Redaktor i wydawca
WOJCIECH BARANOWSKI.

Stan pogody.

Spostrzeżenia stacji meteorologicznej przy wileńskiej szkole junkrów.
Z dnia 29 września.
Ciśnienie barometryczne w mm. 758.6
Temperatura powietrza według C.:

Posiadający Mapę Litwy i Białej Rusi
(Wydawnictwo „Kurjera Litewskiego”)
winien zaopatrzyć się w świeżo wydany
Przewodnik po Litwie i Białej Rusi
dający w alfabetycznym porządku źródło historyczno-ekonomiczne i geograficzne wiadomości, dotyczące miast, osad, miasteczek i wsi Litwy i Białej Rusi.

Cena rub. 1, z przesyłką rub. 1 kop. 20, za zaliczeniem rub. 1 k. 30.

Do nabycia w Administracji „Kurjera Litewskiego” i we wszystkich księgarniach.

EGZYST. od 1884 r. **BRONZÓW** Kościelnych
FABRYKA Salonowych **Bracia ŁOPIEŃSCY**
Krak.-Przedm. 15, tel. 21-90
WARSZAWA.
24-24-2134

Nowości
otrzymała i poleca księgarnia „Kultura”
Włno, Dominikańska № 14.
454a

Uczeń VI klasy Wileńskiego Gimnazjum poszukuje lekcji. Ul. Sieroka 86, J. Podwiński. Oferty można listownie. 921

W MAJĄTKU OZIERCZYNO w powiecie łomżyńskim DO SPRZEDANIA 60 dojnych krów, 50 młodzieży, 20 wołów, 25 koni roboczych i narzędzia rolnicze. St. Rudnicki m. Ozierzyno. Szczegóły także w hotelu „Odesa” w m. Mińsku u dzierżawcy. 9-1-4011a

GRUSZKI i JABŁKA
wyborowe od 2 do 5 rb. pud., jesienne i zimowe, z ogrodów EDM. JANKOWSKIEGO
nabywać można w Warszawie 3-1-1150a „Ogrodnik Polski”—Mazowiecka 11. Opakowanie po cenie kosztu

NAGRODZONE!
Na Wystawie Częstochowskiej w 1909 r.
WIELKIM MEDALEM SREBRNYM.
Na Wystawie Przemysłowo-Spożywczej w Warszawie w 1909 r.
Wielkim Medalem Złotym.
Na Wystawach Kucharskich w Warszawie i Łodzi.
2 wielkimi medalami srebrnymi.
Na WYSTAWIE HYGIENICZNEJ w Warszawie
WYRÓŻNIONE ZASZCZYTNYM ODZNACZENIEM
PODRĘCZNIKI GOSPODARSKIE
MARTY NORKOWSKIEJ
Gospodarstwo domowe
na podstawie wykładów, wygłoszonych na Wystawie Przemysłowo-Spożywczej w Warszawie w marcu 1909 r. Cena 75 kop., w opr. kart. kop. 90, z przesyłką poczt. rb. 1,05, za zalicz. 1,15

Najnowsza Kuchnia
Wytworna i Gospodarska 3-1-1151a
Zawiera 1249 przepisów gospodarskich z uwzględnieniem kuchni jaskrej, z ilustracjami, wzory nakrycia stołu, sposób ogólny podawania przekąsek i potraw, 70 wzorów „Menu” skromnych i wydatnych śniadań, obiadów i kolacji na każdą porę roku itd. Wydane nowe powiększone. Cena rb. 1.80, oprawne w karton rb. 2, z przesyłką poczt. rb. 2.30, za zalicz. rb. 2.40.

PIEKARNIA i CUKIERNIA
wytworna i gospodarska z ilustracjami. Cena rb. 1, w opr. kart. rb. 1.20, z przesyłką poczt. rb. 1.40, za zaliczeniem rb. 1.50.
Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa w Warszawie.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Otrzymacie rb. 300 nagrody!!!
Jeżeli mi do wiadomości, że nikt nie wymienił 10 przedmiotów nie odpowiadających naznaczonej cenie
Tylko za rb. 4.55 k., zamiast rb. 12,
wysyłam: 1) Piękny mebel Angielski kieszonkowy zegarek, z najlepszej czarnej okazywanej stali (nie cylindry), zabezpieczony od zlamania sprężyną, szkiełkiem przeciwko kurzu, który dzwicznie i punktualnie do minut chodzi; 2) Dzwonka z amerykańsk. złota, lub prawdziwego białego metalu; 3-5) 3 srebrne broki 84 pr. Włara, Nadzieja i Miłość, 6) Składano kieszonkowe zegarki: 7) Mundszkuk aparat D-ra Koeha dla nieszkodliwego palenia cygar i papierosów; 8) Złota skórzana portmonetka z 7 przegródkami (specjalna skrytka do monet złotych) z mechanicznym zamknięciem z miejscem do stempla; 9) Kucharski stół z imieniem i nazwiskiem stulącego; 10) Butelka tupeł z stemplem; 11) Oryginalna bezpieczna nierozwierająca szu brytwa „SOLINGEN”, którą każdy może się golić bez uprzednich przygotowań; 12) Niklowa miseczka; 13) Niklowy pedalek; 14) Złoty pierścionek od wykradzenia; 15) Zamysłowy woreczek do zegarka. — Cały ten garnitur tylko za rb. 4.55 kop., z damskim zegarkiem (cylinder) rb. 5, z męskim lub damskim zegarkiem (cylinder) z 3-ma kopertami rb. 5.75 k. — Do zegarków dołącza się 6-cio letnia gwarancja.
Wysyłam zaraz po otrzymaniu zadatku, lub bez takowego; przesyłka 55 kop. (do Syberji 55 kop.). Obstatunki upraszam adresować: Dom eksportowy Sz. J. KUCZERO, Warszawa, Zienna 41-22.
P. S. Oprócz wyżej wymienionych przedmiotów do każdego obstatunku dołącza się bezpłatnie niezbędne dla każdego interesujące premjum.
3-2-1117a

Wileński Zarząd Miejski
OGŁASZA,
że 2-go października 1909 roku, o godzinie 2-ej po południu, w lokalu Zarządu Miejskiego, ma się odbyć licytacja na oddanie w działo latową dzierżawę placu miejskiego pod № 917c, znajdującego się na Łukiszkach, przy lewym brzegu rzeki Wilgi, obszaru 835,50 kw. sążni.

Osoby, życzące przyjąć udział w licytacji powyższej, mogą oglądać warunki dzierżawy w Wydziale Zarządu, w dniu biurowym od godziny 10 do 4 po poł. Członek Zarządu Miejskiego 3-2-1140a DOBROWOLSKI.
Referent MASŁOWSKI.

Opakowanie, przeprowadzki i przechowanie mebli
przyjmuje kantor przewozowy R. Wojewódzki i S-ka
Włno, Wielka № 76. Telef. № 232. Złatwia operacje kolejowe. 15-13-1001a

Studnie
Artyzyczne, Bruklińskie, Abisynskie
cementowe, nowe oraz przyczyszczenie takowych, badania gruntów pod nowobudujące się gmachy i kościoły. Poszukiwanie gliny. Roboty wodoszczelne, w zakresie wodociągów. Stawianie pomp żelaznych i naprawy starych, p. conach jaknajprzebiegszych wykonywa
H. KALINSKI
Włno, ul. Polocka Zwirowa Góra № 16. 1013a

OGŁOSZENIA DROBNE.
Nauka i wychowanie.
Biuro „Praca” 4-to Jerski, poleca nauczycielkę, doświadczoną francuski, polski, niemiecki. Bona drobna, świadcząca bardzo dobrze. Wykwalifikowanych korepetytów. Nauczycielki francuski, niemiecki. 3-2-401a

Szkoła 4-o kl. Kowieńska
ULICA MAŁA WILEŃSKA № 14.
Odhya się w dalszym ciągu przyjmowanie uczniów dla klas: przygotowawczej, I i II Kowieńskiej 4-o klasowej szkoły z programem rządowych egzaminów, radej stana W. W. Olfrenko, b. inspektora-kierownika Węjerskiego Seminarium Nauczycielskiego. — Opłata za naukę została obniżona: w podprzygotowawczej kl. 40 r. rocznie, w przygotowawczej 50 rub., w I i II kl. 70 rub.
Przyjmowanie uczniów i egzaminów odbywać się będą od 1 października.
3-3-1095a

NIEMA LEPSZYCH PAPIEROSÓW NAD „ASTRA”
5 sztuk 3 kop.
10 sztuk 6 kop.
25 sztuk 15 kop.
Towarzystwa akcyjnego fabryki wyrobów tabaczknych „J. L. SZERESZEWSKI” w Grodnie.
PROSIMY PRZEKONAĆ SIĘ. 9-5-1127a ZAPAJCIE WSZĘDZIE.

PRODUKTA Z SOLI NATURALNEJ DOBYWANEJ Z WODY
VICHY-ÉTAT
ŹRÓDEŁ RZĄDU FRANCUSKIEGO
2 lub 3 po każdym
jednym ułatwia trawienie.
dla preparowania
samemu wody alkalicznej i gazowej.

PASTILLES VICHY-ÉTAT
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT
Czas miejscowy. 1179a

Księgarnie GEBETHNERA i WOLFFA
w Warszawie i Lublinie
POLECAJĄ OSTATNIE WYDAWNICTWA 65 1054a

Berent W. Próchno. Powieść współczesna. Wyd. 2-le	2.-
Czyński J. Jakubini polscy. Powieść z r. 1830	1.-
Głinski K. Złoty Król Jęgołosi. Powieść obyczajowa z czasów Jana Olbracht	1.20
Jaroszyński T. Doktor Tomasz. Powieść	1.20
Jelonek E. (Dmochowska). Bociany. — Pantofelki. — Modlitwa Jadwigi. — Bajka. — Tryumfator. — Przy lampie. — Znak zapłaty. — Przed świtem. — W dzień patrona	— 90
Jeske-Choiński T. Byskawice. Powieść historyczna z czasów rewolucji francuskiej	1.50
Kraszewski K. Humoreski	1.-
Niciński T. W mroczach złotego pałacu czyli Basilisa Teofana. Tragedja z dziejów Bizancjum X wieku	2.50
Ostrowski Nalecz Stan. Zarzawie. Powieść historyczna z czasów Księstwa Warszawskiego	1.50
Prus B. Dzieci. Powieść	1.80
Rabaka Z. Znam światła pogody	1.80
Reymont W. Sł. Chłopi. Powieść współczesna: I. Jęcio. II. Złota. III. Wiosna. IV. Lato. Cena każdego tomu	1.50
Rodziewiczówna M. Byli i będą. Powieść z niedawnej przeszłości	1.50
— Dewajst. Powieść współczesna, uwienczona na konkursie „Kurjera Warszawskiego”, Wyd. 3-le	1.-
— Hrydwa. Powieść. Wydanie 2-le	1.-
— Klejnot. Powieść. Wyd. 3-le	1.-
— Kwiat lotosu. Powieść. Wyd. 3-le	1.-
— Ropiecie. Nowela. Wyd. 2-le poprawione	1.-
— Straszny Dziadunio. Powieść. Wyd. 4-le	— 60
Sienkiewicz H. Dwie ląki	1.50
Sieroszewski W. Małżeństwo. Być albo nie być. Tuluco Urbanowska Z. Wzschodni. Kartka wycięta z kroniki miasta powiatowego. Wyd. 4-le, 2 tomy	1.80
Warzechowa J. Wśród Skogów Szwecji i Fjordów Norwegii. Z 75 rysunkami	1.50
Weysenhof J. Dni polityczne. Serja 2-ga (r. 1905-1906). W ogólnie	1.-
Wypisani Stan. Skalka. Dramat w 3-ach aktach	1.-
— Wesele. Dramat w 3-ach akt. Wyd. 4-le	1.60
Zabojcka M. Gromnica. Powieść	1.20
Zapolska G. O czym się nie mówi. Powieść współczesna. — Sezonowa miłość. Powieść współczesna. Wyd. 2-le	1.50
— Wodzień. Powieść. Wyd. 2-le	1.50
Zbierzchowski K. Literat. Powieść	1.20
— Malarze. Powieść	1.20
Zdzichowski K. Przemiany. Powieść, 2 tomy	2.-
Zmijewska E. Dola. Powieść. Z przedm. B. Orzechowej	1.60

Korzystajcie z okazji! Z powodu remontu wyprzedają się wszelkie towary z ustępowem 25-30%.

Skład oficjalnie zaopatrzony w optyczne i elektryczne artykuły.

Wielki wybór aparatów fotograficznych różnych systemów i przyrządów fotograficznych. Polecamy uwagę uczniom wszelkich szkół!

Otrzymałszy ogromny wybór reiseisegów, które również z ustępowem 30%, sprzedają się tylko u

„OPTYKA RUBINA” egz. od 1840 roku
Dominikańska № 17
Wkrótce będzie otwarty sklep odnowiony. 3 3 863a

KANTOR I SKŁADY
maszyn do szycia, półautomatycznych i do pisania oraz rowerów
TOWARZYSTWA HANDLOWEGO
„SAKSO-TURYNGJA”
ul. Sadowa № 9. 2-1-1156a
zostały przeniesione od 29 września r. b. na ulicę Ostrobramską № 20.

Specjalna fabryka dzwonów
A. Zwolińskiego i S. Czerniewicza
w Pustelniku (st. Dr. Mareckiej) pod Warszawą.
Nagrodzona medalami — ostatnio złotym na wyst. w Częstochowie. Specjalność: dzwony harmonijne i okucia now. systemu, zabezpieczające od rozbięcia. 3-3-923

Dr. Benque 47, Rue Blanche, Paris.
Baume Benque
WLECZENIE REUMATYZMU
PODĄGRY REUMATYZMU
NEWRALGII
Cena 1.20 zł.
Dostać można we wszystkich aptekach. Oryginalne pudełko opatrzone są różową banderolą z podpisem.

NOWOŚĆ!
POLECAMY
świeżo wypuszczone papierosy
AZA
10 sztuk 4 kop. 10 sztuk 4 kop.
Przyjemny smak. — Delikatny aromat.
FABRYKA TABACZNA DOMU HANDLOWEGO
A SZYSZMAN i DURUŃCZA
w WILNIE.
Żądajcie wszędzie!

PURGEN
BUDAPEST
IDEALNY ŚRODEK
PRZECZYSZCZAJĄCY
Oryginalne pudełka opatrzone są niebieską opaską z rosyjskim napisem.
Cena pudełka 65 kop. 6a

ROZKŁAD POCIĄGÓW

Od dnia 18 kwietnia 1909 r.

Odchodzą z Wilna.	Przychodzą do Wilna.
Do Petersburga:	Z Petersburga:
4 36 w nocy pośpiesz. 1, 2 k.	6 41 rano kurjerski 1 kl., sy.
10 25 rano osobowy 1, 2, 3 kl.	(niedziela i czwartki).
(do Dyneburga)	8 04 rano osobowy 1, 2, 3 kl.
12 07 pol. osobowy 1, 2, 3 kl.	(z Dyneburga).
2 33 pol. osobowy 1, 2, 3 kl.	8 29 rano pocztowy 1, 2, 3 kl.
(do Rzeżyca).	11 22 rano pocztowy 1, 2 kl.
6 10 wiecz. pośpiesz. 1, 2 kl.	11 55 pol. pośpiesz. 1, 2 kl.
6 42 wiecz. pośpiesz. 1, 2 kl.	12 43 pol. pośpiesz. 1, 2 kl.
7 02 wiecz. pośp. 1, 2 kl.	1 59 pol. osobowy 1, 2, 3 kl.
10 05 wiecz. pocztowy 1, 2, 3 kl.	(z Rzeżyca).
10 50 wiecz. osob. 1, 2, 3 kl.	7 52 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.
(do Dyneburga).	10 00 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.
12 50 nocy kurjerski 1 kl. sy.	(z Dyneburga).
(niedziela i czwartki).	1 28 nocy kurjerski 1, 2 kl.
Do Warszawy:	Z Warszawy:
9 04 rano pocztowy 1, 2, 3 kl.	9 20 rano tow.-osob. 1, 2, 3 kl.
12 55 pol. pośp. 1, 2 kl.	11 43 rano osobowy 1, 2, 3 kl.
4 40 pol. tow.-osob. 1, 2, 3 kl.	6 00 wiecz. pośpiesz. 1, 2 kl.
8 30 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.	9 30 wiecz. pocztowy 1, 2, 3 kl.
2 10 w nocy pośp. 1, 2 kl.	4 05 w nocy pośp. 1, 2 kl.
(od 1 maja do 16 września)	(od 15 maja do 15 września)
Do Wierzbowa:	Z Wierzbowa:
6 51 rano kurjerski 1 kl. sy.	9 00 rano osobowy 1, 2, 3 kl.
(niedziela i czwartki).	(od Kowna).
9 25 rano osobowy 1, 2, 3 kl.	1 48 pol. osobowy 1, 2, 3 kl.
12 17 pol. pośpiesz. 1, 2 kl.	6 24 wiecz. pośpiesz. 1, 2 kl.
2 20 pol. osobowy 1, 2, 3 kl.	8 45 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.
11 00 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.	12 40 nocy kurjerski 1 kl. sy.
(do Kowna).	(w czwartki i niedziela).
1 46 nocy pośpiesz. 1, 2 kl.	4 18 nocy pośpiesz. 1, 2 kl.
Do Mińska:	Z Mińska:
10 40 rano pośpiesz. 1, 2, 3 kl.	12 20 pol. osobowy 1, 2, 3 kl.
2 15 pol. pocztowy 1, 2, 3 kl.	6 40 wiecz. pośpiesz. 1, 2, 3 kl.
6 23 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.	10 42 wiecz. osobowy 1, 2, 3 kl.
12 34 nocy osobowy 1, 2, 3 kl.	5 10 nocy pocztowy 1, 2, 3 kl.
Do Libawy:	Z Libawy:
12 40 pol. pocztowy 1, 2, 3 kl.	6 45 rano pośpiesz. 1, 2, 3 kl.
6 55 wiecz. pośpiesz. 1, 2, 3 kl.	12 00 pol. pocztowy 1, 2, 3 kl.
5 30 rano osobowy 1, 2, 3 kl.	12 14 nocy osobowy 1, 2, 3 kl.
Do Równego:	Z Równego:
12 10 pol. pośpiesz. 1, 2 kl.	9 25 rano tow.-osob. 1, 2, 3 kl.
2 30 pol. pocztowy 1, 2 kl.	6 10 pol. pocztowy 1, 2, 3 kl.
8 10 wiecz. tow.-osob. 1, 2 kl.	6 25 wiecz. pośpiesz. 1, 2, 3 kl.
	(bezpośr. Odesa—Kijów).

Czas miejscowy. 1179a